

Public libraries' services, potentials, opportunities and challenges in providing health information: A systematic review

Nosrat Riahinia

Prof., Department of Knowledge and Information Science, Kharazmi University, Tehran, Iran (Corresponding Author)
riahinia@khu.ac.ir

Ali Azimi

Assistant Prof., Department of Knowledge and Information Science, Kharazmi University, Tehran, Iran
azimia@khu.ac.ir

Davoud Haseli

Assistant Prof., Department of Knowledge and Information Science, Kharazmi University, Tehran, Iran
dhaseli@khu.ac.ir

Abstract

Purpose: The current research was conducted with the aim of identifying the types of services, opportunities, capacities and challenges of public libraries in providing health information from the texts of this field.

Method: The research method is a systematic literature review, and the systematic study framework of Kitchenham and Charters was used to carry out it. By identifying the databases and query terms, searches were conducted and finally, by refining the sources and applying the entry and exit criteria to the research, 37 sources in English and 3 sources in Farsi were entered into the systematic review. The research tool was a checklist type. The information obtained by summarizing the contents is presented in the form of a table.

Findings: The results show that the types of services include six general categories of health information, social determinants of health, health literacy education, direct provision of health services, promotion of physical mobility, and alternative and complementary care services. Capacities were categorized into four general categories: human resources, resources, library functions, and fundamental values of libraries. The opportunities included four general categories: using the capacity of other organizations, strengthening human resources, providing a place to provide health services, and increasing community resilience in crises. Finally, the challenges included: nature of the issue, libraries policy, budget, resources, equipment and technology, space, services, inter-organizational cooperation, specialized human resources, communication with clients, and client problems.

Originality/value: Considering the status of providing health information services in Iran's public libraries' service portfolio, awareness of the types of services, capacities, opportunities, and challenges of public libraries in the world in providing health information to citizens is useful for designing or providing health information services in Iranian libraries.

Keywords: Health information, Healthcare, Public library, Systematic review

Conflicts of Interest: None

Funding: Kharazmi University

Citation: Riahinia, N., Azimi, A., & Haseli, D. (2022). Public libraries' services, potentials, opportunities and challenges in providing health information: A systematic review. *Research on Information Science and Public Libraries*, 28(3), 274-290.

Received 25 May 2022; Received in revised form 12 September 2022

Accepted 12 September 2022; Published online 31 October 2022

Article Type: Research Article

© The author(s)

Publisher: Iran Public Libraries Foundation

خدمات، فرصت‌ها، ظرفیت‌ها و چالش‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت: مرور نظام‌مند

نصرت ریاحی نیا

استاد، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران (نویسنده مسئول).
riahinia@khu.ac.ir

علی عظیمی

استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
azimia@khu.ac.ir

داود حاصلی

استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران
dhaseli@khu.ac.ir

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف شناسایی انواع خدمات، فرصت‌ها، ظرفیت‌ها و چالش‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت در متون این حوزه انجام شده است.

روش: روش پژوهش مرور نظام‌مند متون است و از چهار چوب مطالعه نظام‌مند کیچن‌هام و چارترز برای انجام آن استفاده شد. با مشخص شدن پایگاه‌های اطلاعاتی و عبارات پرس‌وجو، جست‌وجوها انجام شد و در نهایت با پالایش منابع و همچنین اعمال معیارهای ورود و خروج به پژوهش تعداد ۳۷ منبع به زبان انگلیسی و ۳ منبع به زبان فارسی وارد مرور نظام‌مند شدند. ابزار پژوهش از نوع سیاهه وارسی بود. اطلاعات به دست آمده با تلخیص مطالب در قالب جدول ارائه شده است.

یافته‌ها: نتایج نشان می‌دهد انواع خدمات شامل شش مقوله کلی اطلاع‌رسانی سلامت، عوامل اجتماعی تعیین‌کننده سلامت، آموزش سواد سلامت، ارائه مستقیم خدمات بهداشتی، ترویج تحرک جسمی، و خدمات جایگزین و مکمل مراقبت هستند. ظرفیت‌ها در چهار مقوله کلی نیروی انسانی، منابع، کارکردهای کتابخانه، و ارزش‌های بنیادی کتابخانه‌ها دسته‌بندی شدند. فرصت‌ها شامل چهار مقوله کلی استفاده از ظرفیت سایر سازمان‌ها، تقویت نیروی انسانی، تأمین مکان ارائه خدمات بهداشتی، و افزایش تاب‌آوری جامعه در بحران‌ها بود. در نهایت، چالش‌ها شامل ماهیت موضوع، سیاست و خط‌مشی، بودجه، منابع، تجهیزات و فنآوری، فضا، خدمات، همکاری بین‌سازمانی، نیروی انسانی متخصص، ارتباط با مراجعان، و مشکلات مراجعان بود.

اصالت/ارزش: با توجه به وضعیت ارائه خدمات اطلاعات سلامت در سبب خدمات کتابخانه‌های عمومی ایران، آگاهی از انواع خدمات، ظرفیت‌ها، فرصت‌ها، و چالش‌های کتابخانه‌های عمومی دنیا در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان، برای طراحی یا ارائه خدمت اطلاعات سلامت در کتابخانه‌های عمومی ایران مفید است.

کلیدواژه‌ها: اطلاعات سلامت، کتابخانه‌های عمومی، مرور نظام‌مند

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: دانشگاه خوارزمی

استناد: ریاحی نیا، نصرت؛ عظیمی، علی؛ و حاصلی، داود (۱۴۰۱). خدمات، فرصت‌ها، ظرفیت‌ها و چالش‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت: مرور نظام‌مند. تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی، ۲۸(۳)، ۲۹۰-۲۷۴.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۳/۰۴؛ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۰۶/۲۱؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۲۱؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۸/۰۹

نوع مقاله: علمی پژوهشی

© نویسندگان

ناشر: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

اطلاعات سلامت^۱ را هر واقعیت یا یافته یا داده مؤثر یا مرتبط با سلامت جسمی و روانی و اجتماعی یا آسایش افراد یا گروه‌هایی از افراد تعریف می‌کنند. کتابخانه ملی پزشکی آمریکا^۲ (۲۰۲۱) اطلاعات سلامت را در ارتباط با مفاهیم بهداشت عمومی، داروها و مکمل‌ها، جمعیت‌های خاص، ژنتیک، بهداشت محیط و سم‌شناسی، آزمایشات بالینی و ادبیات پزشکی می‌داند.

تقاضا برای اطلاعات سلامت با جنبش مصرف‌کننده^۳ در دهه ۱۹۶۰ و جنبش سلامت زنان^۴ در دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ در آمریکا مطرح شده است. نشریات فمینیستی مانند بدن ما متعلق به ماست^۵ و اشتراک بهداشت زنان^۶ را به مشارکت فعال در مراقبت‌های بهداشتی تشویق می‌کردند و پیشروی «جنبش مصرف‌کننده سلامت»^۷ در آمریکای شمالی بودند (کوئیست^۸، ۱۹۹۶).

گیلاسپی^۹ (۲۰۰۵) هفت روند یا رویداد را در خلال سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۵ ذکر کرده است که در ارائه «اطلاعات سلامت مصرف‌کننده»^{۱۰} در همه موقعیت‌ها، به‌ویژه در کتابخانه‌های عمومی، تأثیری بسزا داشته است:

۱. افزایش دسترسی به اینترنت؛
۲. افزایش کیفیت اطلاعات سلامت مصرف‌کننده موجود در اینترنت؛
۳. آگاهی از تأثیر سبک زندگی ناسالم در ایجاد مشکلات جدی بهداشتی و مربوط به سلامت؛
۴. بلوغ جنبش مصرف‌کننده سلامت؛
۵. افزایش کیفیت چاپ منابع اطلاعاتی سلامت برای مصرف‌کننده؛
۶. تأکید بر سواد سلامت؛ و
۷. حادثه ۱۱ سپتامبر در سال ۲۰۰۱.

در مطالعه‌ای در بیمارستان سنت مایکل^{۱۱} واقع در شهر تورنتو^{۱۲} پزشکان خانواده معتقدند علی‌رغم اینکه دستیابی به اطلاعات سلامت در اینترنت دارای مزایای زیادی است، اما گاهی این اطلاعات باعث ایجاد معلومات نادرست در بیمار می‌شوند و به سردرگمی، پریشانی یا تمایل به خودتشخیصی و خوددرمانی مضر منجر می‌شود (احمد، هوداک، برکوویتز، هولنبرگ و لوینسون^{۱۳}، ۲۰۰۶). کتابداران می‌توانند با ارائه راهنمایی (غالباً جلسات آموزش تک‌نفره یا گروهی) برای کمک به مصرف‌کنندگان در یافتن اطلاعات سلامت قابل اعتماد و ایجاد مهارت‌های اساسی در ارزیابی منابع اطلاعات سلامت که در اینترنت می‌یابند به این مشکل پاسخ دهند (میوری^{۱۴}، ۲۰۰۸).

مورگان^{۱۵} و همکاران (۲۰۱۶) کتابخانه‌های عمومی را کلیدهایی برای پیش‌بینی سواد سلامت، پایبندی به خدمات مراقبت‌های بهداشتی پیشگیرانه، و نتایج کلی سلامت می‌دانند.

کتابخانه‌های عمومی به صورت سنتی مراکز اطلاع‌رسانی قلمداد می‌شوند و در این کار کرد، وظیفه اصلی کتابخانه‌های عمومی تهیه و سازمان‌دهی اطلاعات موردنیاز برای تدبیر زندگی روزمره مردم است. کتابخانه‌های

1. Health Information
2. National Library of Medicine
3. consumer movement
4. women's health movement
5. Our Bodies Ourselves
6. Healthsharing
7. Health Consumer Movement
8. Quist
9. Gillaspy
10. Consumer Health Information
11. St. Michael's Hospital
12. Toronto
13. Ahmad, Hudak, Bercovitz, Hollenberg & Levinson
14. Murray
15. Morgan

عمومی با خدماتی مانند تهیه مدرک، امانت، امانت بین کتابخانه‌ای، مشاوره خوانندگان، خدمات مرجع، ارائه اطلاعات محلی و نسب‌شناسی، برنامه‌های امضای کتاب، برنامه‌های ترویج خواندن، ترویج علم، ترویج سلامت و غیره به وظیفه اطلاع‌رسانی خود عمل می‌کنند. تحقیقات زیادی کتابخانه‌های عمومی را مرکز فراهم‌آوری اطلاعات سلامت دانسته‌اند (فلاهرتی، ۲۰۱۶؛ برکر^۱ و همکاران، ۲۰۱۰؛ کالوانو و نیدهام^۲، ۱۹۹۶؛ گارد^۳ و دیگران، ۲۰۰۰؛ مارتین و لانیر^۴، ۱۹۹۶؛ اسپاتز^۵، ۲۰۰۰). میوری (۲۰۰۸) کتابخانه‌های عمومی را یکی از اولین نقطه‌های دسترسی برای افرادی می‌داند که به دنبال اطلاعات سلامت هستند و بیان می‌کند به‌ویژه در دوران پیش از اینترنت، مصرف‌کنندگان به کتابخانه‌های عمومی مراجعه می‌کردند تا به منابع سلامت بی‌خطر، بی‌طرف و ارزان دسترسی یابند. همچنین، تحقیقاتی که نظر ذی‌نفعان کتابخانه‌های عمومی را در خصوص منابع اطلاعات سلامت بررسی کرده‌اند اغلب مصرف‌کنندگان کتابخانه‌های عمومی را به‌عنوان منابع قابل اعتماد برای اطلاعات سلامت معرفی کرده و از ارزشمندی اطلاعات آن‌ها در تصمیمات مراقبت‌های بهداشتی گفته‌اند (باکر، اسپانگ و گگولوسکی^۶، ۱۹۹۸؛ چیت^۷، ۲۰۰۳؛ هریس، هنوود، مارشال و بوردت^۸، ۲۰۱۰). علاوه بر دسترس‌پذیری منابع اطلاعات سلامت، یکی دیگر از خدمات کتابخانه‌های عمومی ترویج سلامت است که در خدمات و برنامه‌هایی که در حوزه سلامت توسط این کتابخانه‌ها ارائه می‌شود مستتر است.

آموزش مراجعه‌کنندگان کارکرد دیگر کتابخانه‌های عمومی است. در این کارکرد، وظیفه اصلی کتابخانه‌های عمومی پشتیبانی از آموزش رسمی و ارائه آموزش‌های موردنیاز جامعه است. از خدمات و برنامه‌های این نوع کارکرد می‌توان به آموزش برای نیازهای نوظهور جامعه مانند فضای مجازی، بیماری‌های جدید و همه‌گیر، موضوعات محلی، آموزش‌های موردی متناسب با رخدادها، فراهم کردن منابع خودآموز، آموزش سواد اطلاعاتی و رسانه‌ای، و تمهید فضای آموزشی (پلتفرم آموزش) برای آموزش‌های سازمان‌های مختلف اشاره کرد. در این کارکرد، یکی از خدمات کتابخانه‌های عمومی به عموم مردم، آموزش نحوه جست‌وجوی اطلاعات به مراجعه‌کنندگان است. کتابخانه‌های عمومی یکی از بهترین مکان‌ها برای آموزش جست‌وجوی منابع اطلاعات سلامت برای عمومی مردم هستند. همچنین علی‌رغم اینکه حجم گسترده‌ای از منابع اطلاعات سلامت به‌صورت آنلاین در دسترس است اما این منابع دارای کیفیت‌های متفاوتی هستند (کیتچنز، هارل و لی^۹، ۲۰۱۴) که ضرورت آشنایی مصرف‌کنندگان اطلاعات سلامت با دانش ارزیابی منابع اطلاعاتی را نمایان می‌کند. آموزش ارزیابی منابع اطلاعات سلامت از خدمات کتابخانه‌های عمومی است. فلاهرتی (۲۰۱۶) معتقد است کتابخانه‌های عمومی به‌عنوان ارائه‌دهندگان اطلاعات معتبر، دارای موقعیتی منحصر به فرد هستند و به اعضای جامعه در غربال کردن ارزیابی کیفیت حجم عظیم منابع اطلاعات سلامت در دسترس کمک می‌کنند.

یکی از خدمات اصلی کتابخانه‌های عمومی «آموزش سواد اطلاعاتی» برای عموم است. سواد اطلاعاتی را توانایی دستیابی و ارزیابی و استفاده از انواع گوناگون منابع می‌دانند، یعنی قدرت دسترسی به اطلاعات بارز، آگاهی از چگونگی سازمان‌دهی دانش و اطلاعات و روش‌های مختلف جست‌وجو و توان تشخیص مؤثرترین اطلاعاتی که برای حل مشکلات و تصمیم‌گیری‌ها لازم باشد. آموزش سواد سلامت بخشی از آموزش سواد اطلاعاتی است. کتابخانه‌های عمومی با «آموزش سواد سلامت» به مصرف‌کنندگان، آن‌ها را در جست‌وجو، دستیابی، ارزیابی و استفاده از اطلاعات سلامت یاری می‌کنند.

سواد سلامت از نظر سازمان بهداشت جهانی، «دستیابی به سطحی از دانش، مهارت‌های شخصی و

1. Becker
2. Calvano & Needham
3. Guard
4. Martin & Lanier
5. Spatz
6. Baker, Spang & Gogolowski
7. Chobot
8. Harris, Henwood, Marshall & Burdett
9. Kitchens, Harle & Li

اعتماد به نفس به منظور انجام اقداماتی برای بهبود سلامت فردی و اجتماعی از طریق تغییر سبک زندگی شخصی و شرایط زندگی» تعریف شده است (آرچیل، ۲۰۲۱). رفتار جست‌وجوی اطلاعات سلامت شامل فرایند گردآوری اطلاعات در مورد بیماری است. بیماری می‌تواند بر ادراک و رفتار مرتبط با سلامت تأثیر گذار باشد (شافر و دیگران، ۲۰۲۱).

از برنامه‌های دیگر کتابخانه‌های عمومی، ایفای نقش به‌عنوان پلتفرم و تمهید مکان و تجهیزات برای سازمان‌های مختلف برای ارائه آموزش به عموم است. در این نقش، کتابخانه‌های عمومی با مشارکت متخصصانی از سازمان‌های تخصصی بهداشتی مانند مراکز بهداشت، بهزیستی، پزشکان، مشاوران تغذیه و غیره برنامه‌های آموزشی بهداشتی متنوعی برای اقشار مختلف از جمله زنان خانه‌دار، مادران دارای کودک خردسال و سالمندان برگزار می‌کنند. در این نقش، به‌ویژه برگزاری کلاس‌های آموزشی بهداشتی برای اقشار محروم و طرد شده مانند کودکان کار، بی‌خانمان‌ها، زنان سرپرست خانواده، مهاجران، و غیره توسط ابخانه‌های عمومی حائز اهمیت است. از دیگر کارکردهای کتابخانه‌های عمومی، کارکرد فرهنگی و اجتماعی است. در این بخش، وظیفه اصلی کتابخانه‌ها پرثمر کردن اوقات فراغت و تقویت تعامل، ارتباط و باهم‌بودن شهروندان است. برنامه‌هایی مانند برگزاری آیین‌ها با مشارکت شهروندان، برگزاری سخنرانی، تمهید فضا برای رخدادهای فرهنگی کتابخانه‌ها و انجمن‌ها و تشکل‌ها (محل اجتماع و پلتفرم اجتماعات)، برنامه‌های قصه‌گویی، برگزاری نمایش و تئاتر، و غیره در کتابخانه‌های عمومی برگزار می‌شود. کتابخانه‌های عمومی می‌توانند در قالب برخی از این برنامه‌ها به ارائه خدمات اطلاعات سلامت و ترویج سلامت بپردازند. برگزاری سخنرانی در خصوص بیماری‌های خاص و مسائل بهداشتی، نقل مضامین بهداشتی و سلامت در قالب قصه برای کودکان از جمله برنامه‌های کتابخانه‌های عمومی در این بخش است.

برنامه‌های مرتبط با عوامل اجتماعی متعدد تعیین‌کننده سلامت، از جمله سواد دوران کودکی و بزرگسالی، مهارت‌های رهبری جوانان و رفتارهای سالم، آمادگی شغلی، تغذیه و حمایت از سالمندان، با هدف تقویت تعامل اجتماعی طراحی می‌شوند که خود برای سلامتی مفید است. (وارهایم^۲، ۲۰۱۱؛ پیپل^۴، ۲۰۲۰). کتابخانه یکی از معدود منابع جامعه برای پذیرایی از کودکان با نیازهای اجتماعی، آموزشی و بهداشتی گسترده است (مورگان^۵ و همکاران، ۲۰۱۸).

ارائه خدمات اطلاعات سلامت در کتابخانه‌های عمومی در دنیا بسیار رایج است. برای مثال در کشور آمریکا، کتابخانه ملی پزشکی^۶ در سال ۱۹۹۹ بیانیه مأموریت خود را تغییر داد و اطلاعات سلامت را برای عموم دسترس پذیر ساخت و بودجه‌ای را برای این کار اختصاص داد که منجر به مشارکت بسیاری از کتابخانه‌های عمومی و علوم سلامت شد (میوری، ۲۰۰۸).

وجود حجم گسترده‌ای از اطلاعات سلامت در فضای وب باعث توجه ویژه کتابخانه‌های عمومی به این نوع اطلاعات شده است. در آمریکا، اکثر کمک‌های مالی برای بهبود دسترسی به اطلاعات سلامت الکترونیکی است (میوری، ۲۰۰۸).

مرور تحقیقات حوزه اطلاعات سلامت در کتابخانه‌های عمومی دنیا نشان می‌دهد با وجود ارائه خدمات اطلاعات سلامت طی چندین دهه، مقاله‌ای به‌صورت مرور نظام‌مند به ابعاد مختلف آن نپرداخته است و اطلاعی دقیق از نوع خدمات و برنامه‌ها، ظرفیت‌ها، فرصت‌ها و چالش‌های کتابخانه‌های عمومی دنیا در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان در دسترس نیست. از این رو، پژوهش حاضر به دنبال بررسی و دسته‌بندی مسائل کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان به‌روش مرور نظام‌مند است.

1. Archila
2. Schäfer
3. Vårheim
4. People
5. Morgan
6. National Library of Medicine (NLM)

هدف‌های پژوهش

۱. شناسایی انواع خدمات ارائه‌شده در حوزه اطلاعات سلامت در کتابخانه‌های عمومی؛
۲. شناسایی ظرفیت‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان؛
۳. شناسایی فرصت‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان؛
۴. شناسایی چالش‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر به روش مرور نظام‌مند انجام شد. مرور نظام‌مند روشی علمی و از معتبرترین روش‌های تحقیق مبتنی بر مرور است که هدف آن ارزیابی و تلفیق نتایج مطالعه‌های کاربردی در یک مسئله پژوهشی خاص به روش عینی و منظم است تا وضعیت مسئله را در حوزه مورد مطالعه مشخص کند. مرور متون از آن جهت مهم است که تلاش می‌کند متون موجود مرتبط با موضوع مورد نظر را خلاصه کند (علی محمدزاده، محبی و لباف، ۱۳۹۲). این روش بر اساس اصول و ضوابط استاندارد در قالب الگوها و چهارچوب‌های مرور نظام‌مند همچون مدل پریسما^۱، مدل آکلی و شایرم^۲، مدل کیچن‌هام و چارترز^۳ و غیره به جمع‌بندی متون یک حوزه می‌پردازد. در پژوهش حاضر، از چهارچوب مطالعه نظام‌مند ارائه‌شده توسط کیچن‌هام و چارترز^۴ (۲۰۰۷) استفاده شد. بر این اساس، فرایند مرور در سه مرحله طراحی مرور، مرور منابع و تدوین گزارش مرور انجام شد. در ادامه، فعالیت‌های انجام‌گرفته در هر مرحله شرح داده شده‌اند.

مرحله ۱) طراحی مرور: در این مرحله با توجه به اهداف پژوهش، اقدامات زیر صورت گرفت.

۱. شناسایی نیاز به مرور پژوهش‌ها: با مرور پژوهش‌های داخلی و خارجی، پژوهشی که با مرور نظام‌مند به بررسی پژوهش‌های حوزه ارائه اطلاعات سلامت در کتابخانه‌های عمومی پرداخته باشند یافت نشد. گفتنی است یک پژوهش با مرور ساده، مروری بر پژوهش‌های حوزه رفتار اطلاع‌یابی سلامت در شبکه‌های اجتماعی (ژائو و ژانگ^۵، ۲۰۱۷) داشته است. از سوی دیگر، با توجه به سابقه کتابخانه‌های عمومی دنیا در ارائه خدمات اطلاعات سلامت، نیاز به انجام پژوهشی در خصوص نوع خدمات و برنامه‌ها، ظرفیت‌ها، فرصت‌ها و چالش‌های کتابخانه‌های عمومی دنیا در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان احساس می‌شود.

۲. مشخص کردن پرسش‌های پژوهش: چهار پرسش پژوهش با توجه به اهداف پژوهش به شرح

زیر است:

۱. انواع خدمات ارائه‌شده در حوزه اطلاعات سلامت در کتابخانه‌های عمومی کدام‌اند؟
۲. ظرفیت‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان کدام‌اند؟
۳. فرصت‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان کدام‌اند؟
۴. چالش‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان کدام‌اند؟

۳. شناسایی پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر و مرتبط: به منظور پاسخ به پرسش‌های پژوهش، پایگاه‌های اطلاعات کتاب‌شناختی و تمام‌متنی که بیشترین پوشش موضوعی را در حوزه کتابخانه‌های عمومی و حوزه سلامت دارند شناسایی شد؛ بدین منظور، پایگاه‌های اطلاعاتی امرالد، اسکوپوس، ساینس دایرکت، پرو کوئست، وب‌آوساینس،

1. PRISMA Model
2. Okoli & Schabram Model
3. Kitchenham & Charters Model
4. Kitchenham & Charters
5. Zhao & Zhang

گوگل اسکالر، لیزا و اشپرینگر^۱ به عنوان پایگاه‌های اطلاعاتی خارجی مرتبط و نیز پایگاه‌های اطلاعاتی پزشکی مدلاین و پابمد^۲ انتخاب شدند. همچنین، با جست‌وجو در پایگاه‌های اطلاعاتی ایرانداک، مرکز منطقه‌ای علوم و فناوری، پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، علم‌نت، سیویلیکا، مگ ایران و نورمگز به عنوان پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی، سه پژوهش داخلی مرتبط در این زمینه یافت شد.

جامعه آماری این مطالعه نظام‌مند شامل کلیه پژوهش‌های انجام‌شده به زبان انگلیسی، فارسی و دیگر زبان‌ها (اختیاری) در حوزه ارائه خدمات بهداشتی و سلامت در کتابخانه‌های عمومی که در پایگاه‌های علمی معتبر نمایه شده‌اند جزء قلمروی جغرافیایی و زبانی مقاله مروری هستند.

مرحله ۲) مرور منابع: این مرحله شامل سه بخش بود.

۱. شناسایی و انتخاب منابع اولیه: پس از تعیین کلیدواژه‌های جست‌وجو، به منظور بازیابی حداکثر مقالات مرتبط، از راهبرد جست‌وجوی بولی در فیلد عنوان، چکیده و کلیدواژه منابع استفاده شد. با استفاده از این راهبرد، ترکیبی از کلیدواژه‌ها ساخته شد (جدول ۱).

جدول ۱. راهبرد جست‌وجو

publiclibrar *	AND	Healthcare OR health OR health Information OR healthy lifestyle * OR medical information
سلامت یا بهداشتی یا پزشکی	و	کتابخانه‌های عمومی یا کتابخانه عمومی

همچنین، بررسی منابع و مآخذ مقالات استخراج شده نیز مدنظر قرار گرفت و حتی از طریق موتور جست‌وجوی گوگل اسکالر منابع ارجاع شده به مقالات مهم هم بررسی شد. پس از بازیابی و دسترسی به منابع، با مطالعه عنوان و چکیده پژوهش‌های بازیابی شده، دو معیار ورود به پژوهش بررسی شد: پرداختن به خدمات و برنامه‌های بهداشتی و سلامت در کتابخانه‌های عمومی، و پژوهشی بودن منبع و ارائه نتایج پژوهش. براساس نتایج جست‌وجو تعداد ۳۷ پژوهش خارجی در بازه زمانی ۱۹۹۷ تا ۲۰۲۱ انتخاب شدند و همچنین سه پژوهش داخلی از سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۶ وارد مرور نظام‌مند شدند.

۲. استخراج و ترکیب داده‌ها: کاربرگی جهت استخراج اطلاعات بر اساس اهداف پژوهش از آثار، طراحی شد که در آن تعیین می‌شد چه داده‌هایی از کل اثر باید استخراج شود. این داده‌ها شامل نوع خدمات، برنامه‌ها، ظرفیت‌ها، فرصت‌ها و چالش‌ها کتابخانه‌های عمومی دنیا در ارائه اطلاعات سلامت در پژوهش‌ها بود. در نهایت داده‌های استخراج شده دسته‌بندی شدند.

1. Emerald, SCOPUS, Sciencedirect, ProQuest, Web of science, Google scholar, Lisa, Springer
2. Medline, PubMed

۳. اعتبارسنجی: انتخاب مقالات توسط دو پژوهشگر انجام شد. از منابع باز یابی شده اولیه، به صورت انتخابی حدود ۳۰ درصد به طور تصادفی انتخاب خواهند شد. عنوان و چکیده این منابع بر اساس معیارهای ورود به مطالعه، توسط یک متخصص دیگر مورد بررسی قرار خواهد گرفت و صحت انتخاب‌های پژوهشگران بررسی شد. جهت اطمینان از اعتبار دسته‌بندی نتایج، کنترل دیگری بر روی حدود ۳۰ درصد منابع صورت گرفت. این تعداد مقاله به صورت تصادفی انتخاب شدند و توسط متخصص دیگری از حوزه اطلاعات سلامت بررسی شد. این تعداد مقالات توسط وی به طور مجدد دسته‌بندی شد. دسته‌بندی انجام گرفته توسط متخصص با دسته‌بندی پژوهشگران مقایسه شد که حدود ۹۳ درصد هم‌پوشانی داشت.

مرحله ۳) تدوین گزارش مرور: در مرحله نهایی، تجزیه و تحلیل و ارائه یافته‌های مرور نظام‌مند به ترتیب سؤالات پژوهش انجام شد.

یافته‌ها

جدول ۲ انواع خدمات کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان را در شش مقوله کلی اطلاع‌رسانی سلامت، عوامل اجتماعی تعیین‌کننده سلامت، آموزش سواد سلامت، ارائه مستقیم خدمات بهداشتی، ترویج تحرک جسمی، و خدمات جایگزین و مکمل مراقبت نشان می‌دهد. کتابخانه‌های عمومی به صورت سنتی، مراکز اطلاع‌رسانی قلمداد می‌شوند و در این کارکرد وظیفه اصلی کتابخانه‌های عمومی تهیه و سازماندهی اطلاعات مورد نیاز برای تدبیر زندگی روزمره مردم است. کتابخانه‌های عمومی با خدماتی مانند فراهم‌آوری و تسهیل دسترسی به اطلاعات و منابع اطلاعات سلامت، گردآوری منابع دیجیتال پزشکی، ارائه اطلاعات سلامت، ارزیابی اعتبار و کیفیت منابع اطلاعاتی، تهیه منابع معتبر چاپی برای موضوعات پزشکی، ارائه مشاوره اطلاعات سلامت، اطلاع‌رسانی به جامعه مانند ثبت نام بیمه، پیدا کردن یک ارائه‌دهنده مراقبت‌های بهداشتی، و واسطه فناوری اطلاعات به وظیفه اطلاع‌رسانی خود عمل می‌کنند. این تحقیقات اهمیت ویژه‌ای برای کتابخانه‌های عمومی به عنوان مرکز فراهم‌آوری اطلاعات سلامت قائل هستند.

خدمات مرتبط با عوامل اجتماعی متعدد تعیین‌کننده سلامت از جمله نقش‌های کتابخانه‌های عمومی در قالب کارکرد اجتماعی و فرهنگی آنها است. در بخش اجتماعی و فرهنگی وظیفه اصلی کتابخانه‌های عمومی پرثمر کردن اوقات فراغت و مشارکت در تولید معنای مشترک (فرهنگ) و تقویت تعامل، ارتباط و باهم‌بودن شهروندان است. در ارتباط با اطلاعات سلامتی نقش عمده اجتماعی و فرهنگی کتابخانه‌های عمومی متوجه اقشار آسیب‌پذیر و طردشده از اجتماعی مانند معتادان، کودکان کار، افراد از کار افتاده، افراد بیکار، بی‌خانمان‌ها، مهاجران و غیره است. همچنین گروه‌های خاص مانند معلولان جسمی - حرکتی و سالمندان نیز مشمول این نوع خدمات هستند.

یکی از خدمات اصلی کتابخانه‌های عمومی «آموزش سواد اطلاعاتی» برای عموم است. سواد اطلاعاتی را توانایی دستیابی و ارزیابی، و استفاده از اطلاعات از انواع گوناگون منابع می‌دانند، یعنی قدرت دسترسی به اطلاعات با ارزش، آگاهی از چگونگی سازماندهی دانش و اطلاعات و روش‌های مختلف جستجو و توان تشخیص مؤثرترین اطلاعاتی که برای حل مشکلات و تصمیم‌گیری‌ها لازم باشد. کتابخانه‌های عمومی با «آموزش سواد سلامت» به مصرف‌کنندگان آنها را در جستجو، دستیابی، ارزیابی و استفاده از اطلاعات سلامت یاری می‌کنند.

ارائه مستقیم خدمات بهداشتی از طریق ایفای نقش کتابخانه‌های عمومی به عنوان یک پلتفرم و تمهید مکان و فضا برای استفاده سازمان‌های مختلف برای ارائه خدمات عمومی به مردم است. در این نوع خدمات کتابخانه‌های عمومی به تأمین مکان و تبلیغ رویدادهایی مانند غربالگری و تزریق واکسن آنفولانزا و کرونا می‌پردازند.

خدمات از نوع تحرک جسمی در کتابخانه‌های عمومی شامل سازمان‌دهی گروه‌های ورزشی مانند پیاده‌روی، فعالیت‌های بدنی، دوچرخه‌سواری، یوگا، برنامه‌های موسیقی و حرکتی است. کتابخانه‌های عمومی

در این نوع خدمات علاوه بر فراهم‌آوری منابع در این حوزه‌ها به سازمان‌دهی گروه‌هایی در رشته‌های مختلف ورزشی اقدام می‌کنند.

خدمات جایگزین و مکمل مراقبت نیز شامل راه‌اندازی وبسایت‌ها، خرید پایگاه‌های اطلاعاتی مبتنی بر شواهد، ترویج اقدامات پیشگیرانه، برگزاری سخنرانی‌های بهداشتی با حضور متخصصان، و معرفی وبسایت‌های معتبر پزشکی است.

جدول ۲. خدمات کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان

مقوله	خدمات	پژوهش‌ها
اطلاع‌رسانی سلامت	فراهم‌آوری و تسهیل دسترسی به اطلاعات و منابع اطلاعات سلامت	Gillaspy,2005;Flaherty,2013;Rubenstein etal,2021;Harris,Wathen&Chan,2005;Noh,Baek&Ro,2021
	گردآوری منابع دیجیتال پزشکی	Simonetal,2021;
	ارائه اطلاعات سلامت	Gillaspy,2005;Philbinetal,2019;Elia,2019;Alajmi,&Albudaiwi,2021
	ارزیابی اعتبار و کیفیت منابع اطلاعاتی	Gillaspy,2005;Flaherty,2013
	تهیه منابع معتبر چاپی برای موضوعات پزشکی	Flaherty,2016
	ارائه مشاوره اطلاعات سلامت	Flaherty&Kaplan,2016
	اطلاع‌رسانی به جامعه مانند ثبت نام بیمه، پیدا کردن یک عرضه‌کننده مراقبت‌های بهداشتی	Linnanetal,2004;Whitemanetal,2018; اخوتی وهمکاران، ۱۳۹۵
عوامل تعیین‌کننده سلامت اجتماعی	واسطه فناوری اطلاعات	Harris,Wathen&Chan,2005; DeGuzman,Jain&Loureiro,2022
	امنیت روانی در بحران‌های امنیتی جامعه، محرومیت اجتماعی، رفاه اجتماعی، تغذیه، مسکن، غذا و بهداشت بی‌خانمان‌ها، مسائل مهاجران، ترس‌های دوران کودکی، اعتیاد، معلولیت‌های جسمی، تأمین غذا، کمک پس از حبس، خشونت خانگی، امور مالی، کمک حقوقی، اشتغال، تندرستی و سلامت روان، معضلات اجتماعی، مراقبت‌های بهداشتی، خدمت به عنوان یک مرکز توان بخشی	Hicken,2004;Gillaspy,2005;Morganetal,2016;Philbinetal,2019;Lenstra,&Carlos,2019;Whitemanetal,2018;Harris,Wathen&Chan,2005;Morganetal,2018;Alajmi,&Albudaiwi,2021;Flaherty&Miller,2016;Simonetal,2021; ZanalAbidinetal,2021;Noh,Baek&Ro,2021;
	ارائه خدمات به گروه‌های خاص مثل مراکز سالمندی	Gollop,1997;Kiscadenetal,2019
	ارتقای سواد سلامت اقشار مختلف	Woodetal,2000;Linnanetal,2004;Gillaspy,2005;Morganetal,2016;Yi,2015;Shi&Luo,2020;Whitemanetal,2018;Flaherty &Miller,2016;Xiea&Buggb,2009
آموزش سواد سلامت	آشنا ساختن افراد جویای اطلاعات سلامت با پایگاه‌های آنلاین، تشویق به جست‌وجو و اشتراک‌گذاری اطلاعات سلامت	Flaherty,2016;Yi,2015;Xiea&Buggb,2009
	واسطه‌گری اطلاعاتی کتابداران	Gillaspy,2005;Flaherty,2013
	کارگاه‌های تغذیه و نمایش آشپزی سالم	Flaherty&Miller,2016
ارائه مستقیم خدمات بهداشتی	تأمین مکان و تبلیغ رویدادهای غربالگری	Woodetal,2000;Elia,2019;
	تأمین مکان و تبلیغات بهداشتی مانند تزریق واکسن آنفولانزا و کرونا	Philbinetal,2019;Simonetal,2021
ترویج تحرک جسمی	سازمان‌دهی گروه‌های ورزشی مانند پیاده‌روی، فعالیت‌های بدنی، دوچرخه‌سواری، یوگا، برنامه‌های موسیقی و حرکتی	Flaherty&Miller,2016;Lenstra,2018;Luo,2018;Whitemanetal,2018;Lenstra,&Carlos,2019
خدمات جایگزین و مکمل مراقبت	راه‌اندازی وبسایت‌ها، خرید پایگاه‌های اطلاعاتی مبتنی بر شواهد، ترویج اقدامات پیشگیرانه، برگزاری سخنرانی‌های بهداشتی با حضور متخصصان، معرفی وبسایت‌های معتبر پزشکی	Gillaspy,2005;Murray,2008;Morganetal,2016;Shi&Luo,2020;Noh,Baek&Ro,2021

جدول ۳ ظرفیت‌های کتابخانه‌های عمومی را در ارائه خدمات اطلاعات سلامت نشان می‌دهد. این ظرفیت‌ها در چهار مقوله کلی نیروی انسانی، منابع، کارکردهای کتابخانه، و ارزش‌های بنیادی کتابخانه‌ها دسته‌بندی شدند. نقاط قوت منابع انسانی در کتابخانه‌های عمومی مربوط به افراد و گروه‌های کار داوطلبانه، کتابداران علاقه‌مند، آگاه و آموزش‌دیده، و رضایت مردم از کتابداران است. در بخش منابع هم به دلیل قابلیت در ارزیابی و گزینش منابع اطلاعاتی، کتابخانه‌های عمومی دارای منابع مطمئن و ارزشمندی هستند. کارکردهای کتابخانه‌های عمومی شامل توانایی ایفای نقش به‌عنوان یک مرکز توان‌بخشی و پرداختن به عوامل اجتماعی تعیین‌کننده سلامت و همچنین پایبندی به خدمات مراقبت‌های بهداشتی پیشگیرانه، و نتایج کلی سلامت از جمله ظرفیت‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه خدمات اطلاعات سلامت است. همچنین، متعهد بودن به ارائه خدمات عمومی، دسترسی عمومی به کتابخانه‌های عمومی، حمایت مردمی، قابل اعتماد بودن، رایگان بودن، هم‌سویی با مأموریت‌های بهداشت عمومی، و پذیرش از طرف مردم به‌عنوان یک مرجع بهداشتی از جمله ارزش‌های بنیادین کتابخانه‌های عمومی هستند که ظرفیت‌های ویژه‌ای برای کتابخانه‌های عمومی در ارائه خدمات اطلاعات سلامت هستند.

جدول ۳. ظرفیت‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه خدمات اطلاعات سلامت

مقوله	ظرفیت‌ها	پژوهش‌ها
نیروی انسانی	درخواست افراد و گروه‌ها برای کار داوطلبانه	Murray, 2008; Flaherty & Miller, 2016
	دارای کتابداران آگاه و آموزش‌دیده	Flaherty, 2016; Morganetal, 2016; Philbinetal, 2019; Elia, 2019;
	استقبال کتابداران از آموزش‌های مرتبط با سلامت	Linnanetal, 2004; Woodetal, 2000;
	واسطه‌گری اطلاعاتی کتابداران	Flaherty, 2013; Rubensteinetal, 2021;
منابع	رضایت مردم از پاسخ کتابداران به سؤالات بهداشتی	Harris, Wathen & Chan, 2005
	دارا بودن منابع قابل اعتماد و ارزشمند	Gillaspy, 2005; Harris, Wathen & Chan, 2005; Flaherty, 2013; Flaherty, 2016; Okhovatietal, 2016; DeGuzman, Jain & Loureiro, 2022; Noh, Baek & Ro, 2021
کارکردهای کتابخانه	توانایی ایفای نقش به‌عنوان یک مرکز توان‌بخشی و پرداختن به عوامل اجتماعی تعیین‌کننده سلامت	Hicken, 2004; Morganetal, 2016; Gillasp, 2005; Philbinetal, 2019; Harris, Wathen & Chan, 2005; Flaherty & Miller, 2016; Zanal Abidinetal, 2021; Noh, Baek & Ro, 2021
	پایبندی به خدمات مراقبت‌های بهداشتی پیشگیرانه، و نتایج کلی سلامت	Morganetal, 2016
ارزش‌های بنیادی کتابخانه‌ها	متعهد به خدمات عمومی	Morganetal, 2016
	در دسترس عموم	Morganetal, 2016; Gillasp, 2005; Flaherty & Kaplan, 2016; Okhovati etal, 2016; Morganetal, 2018
	دارا بودن حمایت مردمی	Gollop, 1997; Morganetal, 2016
	قابل اعتماد بودن	Flaherty, 2013, Morganetal, 2016; Flaherty & Kaplan, 2016; Simonetal, 2021
	رایگان	Shi & Luo, 2020; Okhovatietal, 2016; Whiteman etal, 2018; DeGuzman, Jain & Loureiro, 2022
	هم‌سویی با مأموریت‌های بهداشت عمومی	Linnanetal, 2004
	پذیرش از طرف مردم به‌عنوان یک مرجع بهداشتی (ارائه سوال)	Woodetal, 2000; Flaherty & Luther 2011

همان طور که جدول ۴ نشان می‌دهد، استفاده از ظرفیت سایر سازمان‌ها، تقویت نیروی انسانی، تأمین مکان ارائه خدمات بهداشتی، و افزایش تاب‌آوری جامعه در بحران‌ها فرصت‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان هستند. استفاده از ظرفیت سایر سازمان‌های حوزه بهداشت و همچنین مراکز گروه‌های خاص و بهره‌گیری از بودجه دولتی می‌تواند فرصت‌های مناسبی را در اختیار کتابخانه‌های عمومی قرار دهد تا بتواند خدمات متنوعی در حوزه اطلاعات سلامت ارائه کند. همچنین، تقویت نیروی انسانی به‌ویژه آموزش ضمن خدمت کتابداران و بهره‌گیری از نیروهای داوطلب و همچنین کارآموزان حوزه‌های بهداشت نیز از فرصت‌های کتابخانه‌های عمومی است تا خدمات اطلاعات سلامت را با درجه تخصص بیشتری ارائه دهند. تأمین مکان ارائه خدمات بهداشتی و افزایش تاب‌آوری جامعه در بحران‌های طبیعی و مصنوعی نیز از دیگر فرصت‌های پیش‌روی کتابخانه‌های عمومی است.

جدول ۴. فرصت‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان

مقوله‌ها	فرصت‌ها	پژوهش‌ها
استفاده از ظرفیت سایر سازمان‌ها	مشارکت با دیگر سازمان‌های محلی حوزه بهداشت / پلتفرم آموزش، ارزیابی اطلاعات بهداشتی، مشاوره و پشتیبانی اطلاعات بهداشتی	Hicken,2004;Linnanetal,2004;Murray,2008; Yi,2015;Flaherty,2016;Flaherty&Miller,2016; Morganetal,2016;Philbinetal,2019; اخوتی وهمکاران، ۱۳۹۵
	مشارکت بین کتابخانه‌های علوم بهداشت دانشگاهی و عمومی ارتباط با کتابداران کتابخانه‌های پزشکی	Flaherty,2016;Flaherty&Kaplan,2016; Morganetal,2016;Philbinetal,2019; اخوتی وهمکاران، ۱۳۹۵
	همکاری با مراکز گروه‌های خاص مانند مراکز سالمندی	Gollop, 1997;Kiscadenetal,2019;Philbinetal,2019
تقویت نیروی انسانی	استفاده از کمک‌های دولتی	Murray,2008
	استفاده از گروه‌های داوطلب	Murray,2008;Flaherty&Miller,2016
تأمین مکان ارائه خدمات بهداشتی	استفاده کتابخانه‌ها از کتابداران ویژه سلامت و کارکنان آموزش دیده / استخدام حرفه‌ای‌ها از سایر رشته‌ها / فارغ التحصیلان کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی	Elia,2019;Philbinetal,2019; خسروی وهمکاران، ۱۳۹۶
	فرصت‌های کارآموزی دانشجویان حوزه پزشکی از طریق کتابخانه‌های عمومی	Flaherty&Kaplan,2016
افزایش تاب‌آوری جامعه در بحران‌ها	تأمین مکان و تبلیغ رویدادهای غربالگری	Woodetal,2000;Elia,2019
	تأمین مکان و تبلیغات بهداشتی مانند تزریق واکسن آنفولانزا و کرونا	Philbinetal,2019;Simonetal,2021
افزایش تاب‌آوری جامعه در بحران‌ها	کتابخانه به‌عنوان یک مرکز توان‌بخشی، کمک به کاهش ناهنجاری‌های روانی، اجتماعی و اقتصادی جامعه	Harris,Wathen&Chan,2005;Simonetal,2021;ZanalAbidinetal,2021
	ارائه اطلاعات بهداشتی و اجتماعی در شرایط خاص و بلایای طبیعی	Gillaspy,2005;Philbinetal,2019; Noh,Baek&Ro,2021

جدول ۵ چالش‌هایی را بازگو می‌کند که کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان با آن مواجه هستند. این چالش‌ها شامل موارد زیر است: ماهیت پیچیده، چالش برانگیز موضوع اطلاعات سلامت و اصطلاحات آن در برخی موارد از موانع اصلی ارائه اطلاعات سلامت از سوی کتابداران کتابخانه‌های عمومی است؛ زیرا آن‌ها ترس از ارائه اطلاعات نادرست به مراجع کنندگان را دارند؛ نبود سیاست و خط‌مشی کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت در کتابخانه‌های عمومی به فراوانی قابل مشاهده است و اغلب کتابخانه‌های عمومی یا به ارائه خدمات اطلاعات سلامت نمی‌پردازند یا بدون داشتن سیاست بدون اقدام به ارائه این نوع خدمات می‌کنند؛ کمبود بودجه و متعاقب آن کمبود منابع چاپی و الکترونیکی، کمبود تجهیزات و فناوری، و کمبود فضا از چالش‌های دیگر کتابخانه‌های عمومی است. تفاوت در سطح ارائه خدمات و همچنین کمبود خدمات اطلاعات سلامت نیز چالش‌های دیگری هستند که کتابخانه‌های عمومی و مراجع کنندگان با آن‌ها مواجه هستند. مشکلات همکاری بین‌سازمانی

با مراکز حوزه بهداشت اغلب باعث عدم ورود کتابخانه‌های عمومی به ارائه خدمات اطلاعات سلامت با کیفیت می‌شود. جبران کمبود نیروی انسانی متخصص در حوزه بهداشت هزینه زیادی برای کتابخانه‌های عمومی دارد و در برخی مواقع ناممکن است. عدم تمایل کتابداران به ارائه خدمات اطلاعات سلامت، تفاوت در عملکرد و سطح دانش و مهارت متفاوت آن‌ها و مخاطرات شغلی از جمله مشکلات مربوط به کتابداران است که باید مرتفع شوند. موانع ارتباط کتابداران با مراجعان و همچنین مشکلات مراجعان به کتابخانه از مسائل و چالش‌های دیگر این حوزه است که کتابداران در صدد رفع و به حداقل رساندن آن‌ها هستند.

جدول ۵. چالش‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان

مقوله‌ها	چالش‌ها	پژوهش‌ها
ماهیت موضوع	پیچیدگی نظام سلامت، چالش برانگیز بودن موضوع، افزایش شیوع و بروز بیماری‌های مزمن، اصطلاحات دشوار مراقبت‌های بهداشتی	Yi, 2015; Rubenstein, 2016 اخوتی و همکاران، ۱۳۹۵
سیاست و خط مشی	نبود خط‌مشی ارائه خدمات، عدم ارائه خدمات	Gillasp, 2000; Hicken, 2004; Flaherty, 2013 جولاهی، باب‌الحوایج، حریری، ۱۳۹۵؛ خسروی و همکاران، ۱۳۹۶
بودجه	کمبود بودجه	Gillasp, 2000; Woodetal, 2000; Hicken, 2004; Murray, 2008; Flaherty, 2013; Whitemanetal, 2018
منابع	کمبود منابع (چاپی و الکترونیکی) و همچنین برای گروه‌های خاص، نبود خط‌مشی مجموعه‌سازی، قدیمی بودن منابع، نیاز به وجین منابع، تفاوت در منابع کتابخانه‌های مختلف، کمبود منابع معتبر، عدم تنوع موضوعات بهداشتی، کمبود کتاب‌های صوتی، عدم دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی و منابع آنلاین، تسهیل دسترسی به منابع آموزشی	Gillasp, 2000; Woodetal, 2000; Hicken, 2004; Morganetal, 2018; Murray, 2008; Flaherty & Luther 2011; Yi, 2015; Flaherty, 2016; Flaherty & Kaplan, 2016; Rubenstein, 2016; Rubenstein, 2018; Whitemanetal, 2018; Danhounoetal, 2019; Shi & Luo, 2020; اخوتی و همکاران، ۱۳۹۵؛ جولاهی، باب‌الحوایج، حریری، ۱۳۹۵؛ خسروی و همکاران، ۱۳۹۶
تجهیزات و فناوری	نیاز به تجهیزات و فناوری وجود نابرابری‌های دیجیتالی کمبود تجهیزات دسترسی به اینترنت	Gillasp, 2000; Danhounoetal, 2019; Rubenstein, Burke, D'Arpa, & Lenstra, 2021; Linnanetal, 2004; Woodetal, 2000; جولاهی، باب‌الحوایج، حریری، ۱۳۹۵
فضا	کمبود فضای خصوصی برای انجام مصاحبه‌های مرجع	Danhounoetal, 2019; Borman, & McKenzie, 2005
خدمات	تفاوت در سطح ارائه خدمات، کمبود اطلاع‌رسانی، کمبود آموزش مراجعان، کمبود خدمات برای گروه‌های خاص مانند سالمندان، کمبود سخنرانی‌های کتابخانه‌ای	Woodetal, 2000; Harris, Wathen & Chan, 2005; Shi & Luo, 2020
همکاری بین سازمانی	همکاری نکردن با سایر سازمان‌های بهداشتی	Whitemanetal, 2018; جولاهی، باب‌الحوایج، حریری، ۱۳۹۵
نیروی انسانی متخصص	نبود الزامات اولیه نیروی انسانی کمبود کتابدار و نبود کتابداران متخصص زمان پر و پر هزینه بودن آموزش کتابداران نیاز به آموزش کتابداران عدم آموزش مسائل مربوط به مددکاری در رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی	Gillasp, 2000; Woodetal, 2000; Hicken, 2004; Borman, & McKenzie, 2005; Harris, Wathen & Chan, 2005; Murray, 2008; Flaherty, 2013; Luo, & Park, 2013; Yi, 2015; Morganetal, 2016; Flaherty & Kaplan, 2016; Rubenstein, 2016; Morganetal, 2018; Rubenstein, 2018; Whitemanetal, 2018; Danhounoetal, 2019; اخوتی و همکاران، ۱۳۹۵؛ جولاهی، باب‌الحوایج، حریری، ۱۳۹۵
مشکلات مربوط به کتابداران	عدم تمایل کتابداران به ارائه اطلاعات سلامت، نگرانی از ارائه اطلاعات نادرست، احساس ناراحتی یا عدم تجهیز کتابداران، نگرانی از حریم خصوصی افراد، ابهام در پذیرش و ایفای نقش، تفاوت در توانایی‌ها و دانش کتابداران، بی‌تجربگی در مصاحبه مرجع، مشکل در تفسیر سوالات مراجعان، عدم توانایی پاسخ‌گویی به عوامل اجتماعی تعیین‌کننده سلامت، توصیه‌های شبه‌پزشکی و فراتر از حدود کتابخانه، استرس و اضطراب در ارائه خدمات به گروه‌های آسیب‌پذیر، فشار شغلی، تجربه زار فیزیکی توسط گروه‌های آسیب‌پذیر	Woodetal, 2000; Borman, & McKenzie, 2005; Harris, Wathen & Chan, 2005; Murray, 2008 Flaherty & Luther 2011; Flaherty, 2013; Flaherty, 2016; Rubenstein, 2016; Morganetal, 2018; Rubenstein, 2018; Whitemanetal, 2018; Danhounoetal, 2019; Kiscaden, Newman, Malachowski, M., & Martin, 2019; Shi & Luo, 2020; خسروی و همکاران، ۱۳۹۶
موانع ارتباط با مراجعان	موانع ارتباطی بین مراجعان و کتابداران، عدم شناخت جامعه، کمبود اطلاعات مربوط به مخاطبان	Gillasp, 2000; Hicken, 2004; Linnanetal, 2004; Borman, & McKenzie, 2005; Yi, 2015; Flaherty, 2016; Rubenstein, 2016
مشکلات مربوط به مراجعان	کمبود سواد اطلاعاتی و سلامت مراجعان، ارائه سوالات مبهم، عدم کاربرد فناوری، خودداری مراجعان از افشای نگرانی‌های خود، تفاوت‌های زبانی و فرهنگی، مسائل مربوط به سن (به‌ویژه سالمندان)، حساسیت و مسائل عاطفی، مشکل دسترسی فیزیکی معلولان به کتابخانه، عدم مراجعه و استفاده یکسان از بخش اطلاعات سلامت، عدم درک افراد از نقش کتابخانه‌های عمومی	Murray, 2008; Yi, 2015; Flaherty, 2013; Flaherty, 2016; Rubenstein, 2018; Kiscaden, Newman, Malachowski, M., & Martin, 2019; Shi & Luo, 2020; Luo, & Park, 2013; Borman, & McKenzie, 2005; Borman, & McKenzie, 2005; اخوتی و همکاران، ۱۳۹۵؛ جولاهی، باب‌الحوایج، حریری، ۱۳۹۵؛ خسروی و همکاران، ۱۳۹۶

بحث و نتیجه گیری

کتابخانه‌های عمومی از طریق برنامه‌های اطلاعات سلامت می‌توانند به تقویت آگاهی و دانش سلامت عمومی، گسترش دسترسی افراد به اطلاعات بهداشتی با کیفیت و در نهایت ساخت جامعه‌ای دارای شهروندان برخوردار از سواد سلامت بیشتر کمک کنند. این پژوهش با بررسی دقیق و مرور نظام‌مند پژوهش‌های پیشین به دنبال شناسایی انواع خدمات، ظرفیت‌ها، فرصت‌ها و چالش‌های کتابخانه‌های عمومی دنیا در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان بود تا از این طریق بتواند به تقویت درک حرفه‌ای کتابخانه‌های عمومی ایران از برنامه‌ریزی و ارائه خدمات اطلاعات سلامت کمک کند. نتایج این پژوهش هم‌سو با تنها پژوهش مروری در این حوزه است. الیا (۲۰۱۹) خدمات اطلاعات سلامت متعددی از جمله اطلاعات مصرف‌کننده سلامت، استفاده از متخصصان حوزه اجتماعی، بازدید از خدمات سلامت، حمایت از سلامت روان، برنامه‌ریزی مبتنی بر سلامت، و پاسخ به بحران مواد افیونی را جزء برنامه‌های کتابخانه‌های عمومی برمی‌شمارد و افزایش مشارکت بین کتابخانه‌ها و سایر سازمان‌های مبتنی بر سلامت را یکی از فرصت‌های کتابخانه‌های عمومی در جذب سرمایه می‌داند. از آنجا که پژوهش حاضر به روش مرور نظام‌مند انجام شده و ابعاد بیشتری از موضوع را بررسی کرده، نسبت به پژوهش فوق جامع‌تر است.

انواع خدمات اطلاعات سلامت کتابخانه‌های عمومی در شش مقوله کلی دسته‌بندی شد. دو مقوله اطلاع‌رسانی سلامت و آموزش سواد سلامت جزء کارکردها و خدمات سنتی کتابخانه‌ها بوده و جزئی از کارکرد اطلاع‌رسانی و آموزش سواد اطلاعاتی به صورت عام هستند. اما مقوله‌های عوامل اجتماعی تعیین‌کننده سلامت، ارائه مستقیم خدمات بهداشتی، ترویج تحرک جسمی، و خدمات جایگزین و مکمل مراقبت نشان می‌دهد که کتابخانه‌های عمومی در ارائه خدمات به شهروندان پا را از خدمات مبتنی بر اطلاعات فراتر گذاشته و به پذیرش نقش‌های جدید در جامعه اقدام کرده‌اند. این خدمات محصول ارتباط و مشارکت کتابخانه‌های عمومی با سازمان‌های حوزه بهداشت و همچنین استفاده از متخصصان خارج از حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی است. به علاوه، این خدمات در راستای دو انگاره کتابخانه عمومی به مثابه مرکز اجتماع و کتابخانه عمومی به مثابه پلتفرم آموزش هستند. ظرفیت‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه خدمات اطلاعات سلامت در چهار دسته نیروی انسانی، منابع، کارکردهای کتابخانه و ارزش‌های بنیادی کتابخانه‌ها قرار گرفتند. این ظرفیت‌ها که برخاسته از ماهیت کتابخانه و علم است همواره توسط جامعه و شهروندان ستایش شده‌اند. کتابداران کتابخانه‌های عمومی در هر شرایطی خود را ملزم به ارائه خدمات به شهروندانی می‌دانند که حتی ممکن است به صورت مستقیم به کتابخانه مراجعه نکنند، اما جایگاه کتابخانه‌های عمومی طوری است که خود را به ارائه خدمات در ارتباط با حوزه‌های دیگر و در مشارکت با متخصصان آن‌ها ملزم می‌کند. استفاده از ظرفیت سایر سازمان‌ها، تقویت نیروی انسانی، تأمین مکان ارائه خدمات بهداشتی، و افزایش تاب‌آوری جامعه در بحران‌ها فرصت‌های پیش‌روی کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان هستند. تقویت این ظرفیت‌ها می‌تواند اعتبار و مرجعیت کتابخانه‌های عمومی را در ارائه اطلاعات سلامت به شهروندان افزایش دهد و موجب ارتقای کیفی خدمات اطلاعات سلامت در کتابخانه‌های عمومی شود. استفاده از ظرفیت سایر سازمان‌ها، تقویت نیروی انسانی، تأمین مکان ارائه خدمات بهداشتی و افزایش تاب‌آوری جامعه در بحران‌ها از فرصت‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه خدمات اطلاعات سلامت هستند که باید مدنظر مدیران کتابخانه‌های عمومی قرار گیرد. استفاده از این فرصت‌ها باعث اثربخشی بیشتر این نوع خدمات و در نهایت افزایش رضایت مراجعه‌کنندگان خواهد شد. چالش‌های ارائه خدمات اطلاعات سلامت در کتابخانه‌های عمومی به چند دسته تقسیم می‌شوند، و همگی حاکی از آنند که اگر از کتابداران متخصص حوزه بهداشت استفاده نشود ممکن است مشکلات زیادی را فراهم آورد و در برخی مواقع مانع از ارائه خدمات اطلاعات سلامت به مراجعه‌کنندگان شود. عدم سیاست‌گذاری و خط‌مشی‌گذاری مشخص و مدون توسط کتابخانه‌های عمومی در ارائه خدمات اطلاعات سلامت باعث عدم ارائه این خدمات یا تفاوت فاحش در کمیت و کیفیت ارائه خدمات کتابخانه‌ها می‌شود. همچنین، یکی از چالش‌های اصلی، کمبود یا حتی نبود بودجه است که سطح منابع کتابخانه، تجهیزات و فناوری، فضا و کمیت و کیفیت خدمات را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. همکاری بین‌سازمانی از مشکلات دیگری است که در برخی مواقع

ارائه خدمات با کیفیت یا تداوم ارائه خدمات را تحت الشعاع قرار می‌دهد. کتابداران نیز مشکلاتی دارند که مهم‌ترین آن‌ها نبود تخصص و انگیزه برای ارائه خدمات اطلاعات سلامت است. موانع ارتباط کتابداران با مراجعان و مشکلاتی که آن‌ها در بیان نیاز خود دارند از دیگر چالش‌های پیش‌روی کتابخانه‌های عمومی در ارائه خدمات اطلاعات است. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد چگونه کتابخانه‌های عمومی با ارائه انواع خدمات و اجرای پروژه‌های مختلف بر سلامت جوامع تأثیر می‌گذارند. در حالی که برخی بر کم‌اثر شدن کتابخانه‌های عمومی در عصر دیجیتال تأکید دارند، اما متمرکز شدن بر خدمات و فعالیت‌های آن‌ها در حوزه‌های مختلف حاکی از آن است که هنوز کتابخانه‌ها دارایی‌های حیاتی جامعه هستند و می‌توانند خدماتی ارائه کنند که برای جوامع ضروری است، گرچه اغلب توسط نهادها و محمل‌های دیگر نادیده گرفته شده‌اند. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد انواع متعدد خدمات و برنامه‌های مختلف کتابخانه‌های عمومی به رفع نیازهای مختلف اطلاعات سلامت افراد کمک می‌کند و نقش کتابخانه را به عنوان مدافع سبک زندگی سالم و همچنین آموزش دهنده سواد سلامت در عموم تأیید و برجسته می‌کند. برای مثال، کارگاه‌های آموزشی در خصوص موضوعات و منابع رایج سلامت نه تنها آگاهی و دانش سلامت عمومی را افزایش می‌دهد، بلکه فرصت‌هایی را برای برجسته کردن مجموعه‌های مرتبط در کتابخانه فراهم می‌کند و احتمالاً به افزایش مراجعه و استفاده از مجموعه کتابخانه منجر می‌شود. تمرینات گروهی مانند یوگا یا ورزش‌های همگانی نشان دهنده راهکارهای رایگان و راحت برای عموم مردم برای شرکت در فعالیت‌های بدنی سالم، تقویت نقش اجتماعی کتابخانه و ترویج «کتابخانه به عنوان مکان» به جای صرفاً یک انبار کتاب است.

کتابخانه‌های عمومی نهادهایی پویا، پاسخ‌گوی اجتماعی، پیوندی از تنوع، و راه نجاتی برای آسیب‌پذیرترین افراد در جوامع هستند. سیاست‌گذاران بهداشت عمومی و سیستم‌های مراقبت‌های بهداشتی باید این ویژگی‌های مهم کتابخانه‌های عمومی را دریابند و برای همکاری با کتابخانه‌های عمومی برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری کنند. سرمایه‌گذاری‌ها باید شامل حمایت از کتابخانه‌های عمومی با تقویت زیرساخت‌ها، آموزش کارکنان کتابخانه و مشارکت در برنامه‌های مشترک باشد. همچنین، کتابخانه‌های عمومی باید روابط قوی با متولیان بهداشت عمومی ایجاد کنند و با تکیه بر جایگاه منحصر به فردی که در زندگی عمومی مردم دارند موضوع سلامت را بیش از پیش به یکی از حوزه‌های کاری مهم خود تبدیل کنند.

حمایت مالی

این مقاله مستخرج از طرحی پژوهشی با عنوان «مرور نظام‌مند خدمات و ظرفیت‌های کتابخانه‌های عمومی در ارائه اطلاعات سلامت» است که از سال ۱۴۰۰ تحت حمایت دانشگاه خوارزمی انجام شده است.

- اخوتی، مریم؛ شریف پور، الهام؛ مهران، حمزه زاده؛ شهسواری، معصومه؛ و سلطان شاهی، مهدیه (۱۳۹۵). بررسی رفتار جستجوی اطلاعات سلامت شهر کرمان و نقش کتابخانه‌های عمومی در این زمینه. *مجله انفورماتیک سلامت و زیست پزشکی*، ۳(۱)، ۴۸-۵۶.
- جولاہی ساروی، لیلیا؛ باب الحوائجی، فهیمه؛ و حریری، نجلا (۱۳۹۵). افزایش سلامت جامعه با راه‌اندازی بخش خدمات اطلاع‌رسانی پزشکی و سلامت در کتابخانه‌های عمومی: رویکرد کیفی. *طب توان بخشی*، ۵(۲)، ۹-۱۹.
- خسروی، عبدالرسول؛ محمودی، نسرین؛ بصیریان جهرمی، رضا؛ و حاجیوندی، عبدالله (۱۳۹۷). رویکردی نوبه کتابخانه‌های عمومی در ارائه خدمات اطلاعات سلامت: بررسی موردی کتابخانه‌های عمومی استان بوشهر. *پژوهش نامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۷(۲)، ۲۳-۴۰.
- علی محمدزاده، خلیل؛ محبی، فاطمه؛ و لباف، فاطمه (۱۳۹۲). مرور نظام‌مند سه دهه مقالات پژوهشی علل سزارین و راهبردهای مدیریت سلامت جمعیت. *مطالعات راهبردی زنان*، ۱۶(۳)، ۷-۵۷.

References

- Ahmad, F., Hudak, P. L., Bercovitz, K., Hollenberg, E., & Levinson, W. (2006). Are physicians ready for patients with Internet-based health information? *Journal of medical internet research*, 8(3), e22.
- Alajmi, B. M., & Albudaiwi, D. (2021). Response to COVID-19 pandemic: where do public libraries stand? *Public Library Quarterly*, 40(6), 540-556.
- Alimohammadzade, K., & Mohebi, S. (2013). Systematic Review of Research Papers in the Recent Three Decades on the "Reasons of Cesarean Section" and Population Health Management Strategies in Iran. *Women's Strategic Studies*, 16(3), 7-57. (in Persian)
- Archila, P. A., Danies, G., Molina, J., Truscott de Mejía, A. M., & Restrepo, S. (2021). Towards Covid-19 literacy. *Science & Education*, 30(4), 785-808.
- Becker, S., Crandall, M. D., Fisher, K. E., Kinney, B., Landry, C., & Rocha, A. (2010). Opportunity for All: How the American Public Benefits from Internet Access at US Libraries. *Institute of Museum and Library Services*.
- Borman, C. B., & McKenzie, P. J. (2005). Trying to help without getting in their faces: Public library staff descriptions of providing consumer health information. *Reference & User Services Quarterly*, 133-146.
- Calvano, M., & Needham, G. (1996). Public empowerment through accessible health information. *Bulletin of the Medical Library Association*, 84(2), 253.
- Danhouno, G., Whistance-Smith, D., Lemoine, D., & Konkin, J. (2019). Provision of consumer health information in Alberta's rural public libraries. *Health Information & Libraries Journal*, 36(1), 41-59.
- DeGuzman, P. B., Jain, N., & Loureiro, C. G. (2022). Public libraries as partners in telemedicine delivery: a review and research agenda. *Public Library Quarterly*, 41(3) 1-12.
- Elia, H. (2019). Public libraries supporting health and wellness: A literature review. *School of information student research journal*, 9(2), 7.
- Eysenbach, G., & Köhler, C. (2002). How do consumers search for and appraise health information on the world wide web? Qualitative study using focus groups, usability tests, and in-depth interviews. *Bmj*, 324(7337), 573-577.
- Flaherty, M. G. (2009). Outreach for rural public library staff: an effective means for consumer health information dissemination. In *75th IFLA general conference, Milan, Italy*.
- Flaherty, M. G. (2013). Consumer health information provision in rural public libraries: A comparison of two library systems. *The Library Quarterly*, 83(2), 155-165.
- Flaherty, M. G. (2016). From Google to MedlinePlus: The wide range of authoritative health information provision in public libraries. *Library & Information Science Research*, 38(2), 101-107.
- Flaherty, M. G., & Luther, M. E. (2011). A pilot study of health information resource use in rural public libraries in upstate New York. *Public Library Quarterly*, 30(2), 117-131.
- Flaherty, M. G., & Miller, D. (2016). Rural public libraries as community change agents: Opportunities for health promotion. *Journal of Education for Library and Information Science*, 57(2), 143-150.

- Flaherty, M. G., & Kaplan, S. J. (2016). Health information: Print materials assessment in public libraries. *Reference Services Review*, 44(2), 163-177.
- Gillaspay, M. L. (2000). Starting a consumer health information service in a public library. *Public Library Quarterly*, 18(3-4), 5-19.
- Gillaspay, M. L. (2005). Factors affecting the provision of consumer health information in public libraries: The last five years. *Library trends*, 53(3), 480-495.
- Gollop, C. J. (1997). Health information-seeking behavior and older African American women. *Bulletin of the Medical Library Association*, 85(2), 141.
- Harris, R., Wathen, C. N., & Chan, D. (2005). Public library responses to a consumer health inquiry in a public health crisis: The SARS experience in Ontario. *Reference & User Services Quarterly*, 147-154.
- Hicken, M. (2004). 'To each according to his needs': public libraries and socially excluded people. *Health Information & Libraries Journal*, 21, 45-53.
- Joulahi, L., Babalhavaeji, F., & Hariri, N. (2016). Health promotion by setting up medical and health information services in public libraries: A qualitative approach. *The Scientific Journal of Rehabilitation Medicine*, 5(2), 9-19. <https://doi.org/10.22037/jrm.2016.1100195>. (in Persian)
- Khosravi, A., Mahmoodi, N., Basirian jahromi, R., Hajivandi, A. (2018). A New approach to Public Libraries in Providing Health Information Services: A Case Study of Public Libraries Located in Bush-ehr. *Library and Information Science Research*, 7(2), 23-40. doi: 10.22067/riis.v7i2.60555. (in Persian)
- Kiscaden, E., Newman, B., Malachowski, M., & Martin, C. (2019). Developing an Online Consumer Health Course for Public Library Staff. *Journal of consumer health on the Internet*, 23(3), 249-260.
- Kitchenham, B., & Charters, S. (2007). Guidelines for performing systematic literature reviews in software engineering.
- Kitchens, B., Harle, C. A., & Li, S. (2014). Quality of health-related online search results. *Decision Support Systems*, 57, 454-462.
- Lenstra, N. (2018). The experiences of public library staff developing programs with physical activities: An exploratory study in North Carolina. *The Library Quarterly*, 88(2), 142-159.
- Lenstra, N., & Carlos, J. (2019). Public libraries and walkable neighborhoods. *International journal of environmental research and public health*, 16(10), 1780.
- Linnan, L. A., Wildemuth, B. M., Gollop, C., Hull, P., Silbajoris, C., & Monnig, R. (2004). Public librarians as a resource for promoting health: results from the Health for Everyone in Libraries Project (HELP) librarian survey. *Health Promotion Practice*, 5(2), 182-190.
- Luo, L. (2018). Health information programming in public libraries: a content analysis. *Public Library Quarterly*, 37(3), 233-247.
- Luo, L., & Park, V. T. (2013). Preparing public librarians for consumer health information service: A nationwide study. *Library & Information Science Research*, 35(4), 310-317.
- Marcus, E. N. (2006). The silent epidemic-the health effects of illiteracy. *New England Journal of Medicine*, 355(4), 339.
- McDaniel, J., Babcock-Ellis, A., & Hernandez, J. (2011, August). Bridging health information services gaps through community outreach programs at the public library. In *77th IFLA General Conference and Assembly* (pp. 13-18).
- Morgan, A. U., D'Alonzo, B. A., Dupuis, R., Whiteman, E. D., Kallem, S., McClintock, A., ... & Cannuscio, C. C. (2018). Public library staff as community health partners: training program design and evaluation. *Health Promotion Practice*, 19(3), 361-368.
- Morgan, A. U., Dupuis, R., D'Alonzo, B., Johnson, A., Graves, A., Brooks, K. L., ... & Cannuscio, C. C. (2016). Beyond books: Public libraries as partners for population health. *Health Affairs*, 35(11), 2030-2036.
- Murray, S. (2008). Consumer health information services in public libraries in Canada and the US. *Journal of the Canadian Health Libraries Association/Journal de l'Association des bibliothèques de la santé du Canada*, 29(4), 141-143.
- National Library of Medicine (2021). Health information. Accessible at: <http://www.nlm.nih.gov/hinfo.html>

- Noh, Y., Baek, M. K., & Ro, J. Y. A Study on the Establishment of Integrated Health Information Service Model of Public Libraries. 11(30), 1-19.
- Okhovati, M., Sharifpoor, E., Hamzeh Zadeh., M., Shahsavari, M., & Soltan shahi, M., (2016). The role of public libraries on Kerman health information-seeking behavior. *Journal of Health and Biomedical Informatics*, 3(1), 48-56. (in Persian)
- Parker, R., & Kreps, G. L. (2005). Library outreach: overcoming health literacy challenges. *Journal of the Medical Library Association*, 93(4 Suppl), S81.
- People, H. (2020). Topics and objectives-oral health [Internet]. Washington, DC: US Department of Health and Human Services. *Oral health*.
- Philbin, M. M., Parker, C. M., Flaherty, M. G., & Hirsch, J. S. (2019). Public libraries: A community-level resource to advance population health. *Journal of community health*, 44(1), 192-199.
- Quist, S. (1996). Developing a Consumer Health Information Service: A Practical Guide. *Bulletin of the Medical Library Association*, 84(3), 446.
- Rubenstein, E. (2016). Knowing how to help: providing health information in public libraries. *Journal of Consumer Health on the Internet*, 20(3), 114-129.
- Rubenstein, E. L. (2018). "I Want to Provide Patrons with Good Information": Public Library Staff as Health Information Facilitators. *The Library Quarterly*, 88(2), 125-141.
- Rubenstein, E. L., Burke, S. K., D'Arpa, C., & Lenstra, N. (2021). Health Equity and Small and Rural Public Libraries During COVID-19. *Proceedings of the Association for Information Science and Technology*, 58(1), 827-829.
- Schäfer, M., Stark, B., Werner, A. M., Tibubos, A. N., Reichel, J. L., Pfirrmann, D., ... & Dietz, P. (2021). Health information seeking among university students before and during the corona crisis—findings from Germany. *Frontiers in Public Health*, 8, 616603.
- Shi, Y., & Luo, L. (2020). Meeting Chinese older adults' health information needs: the role of public libraries. *The Library Quarterly*, 90(3), 332-348.
- Simon, M. A., O'Brian, C. A., Nava, M., Dahdouh, R., Wafford, Q. E., Mack, S., & Holmes, K. L. (2021). Public libraries as key partners for advancing health equity. *American journal of public health*, 111(1), 40-42.
- Vårheim, A. (2011). Gracious space: Library programming strategies towards immigrants as tools in the creation of social capital. *Library & Information Science Research*, 33(1), 12-18.
- Wessel, C. B., Wozar, J. A., & Epstein, B. A. (2003). The role of the academic medical center library in training public librarians. *Journal of the Medical Library Association*, 91(3), 352.
- Whiteman, E. D., Dupuis, R., Morgan, A. U., D'Alonzo, B., Epstein, C., Klusaritz, H., & Cannuscio, C. C. (2018). Public libraries as partners for health. *Preventing chronic disease*, 15, E64.
- Wood, F. B., Lyon, B., Schell, M. B., Kitendaugh, P., Cid, V. H., & Siegel, E. R. (2000). Public library consumer health information pilot project: results of a National Library of Medicine evaluation. *Bulletin of the Medical Library Association*, 88(4), 314.
- Worstall, T. (2014). Close the libraries and buy everyone an Amazon Kindle unlimited subscription. *Forbes Magazine*.
- Xie, B., & Bugg, J. M. (2009). Public library computer training for older adults to access high-quality Internet health information. *Library & information science research*, 31(3), 155-162.
- Yi, Y. J. (2015). Consumer health information behavior in public libraries: A qualitative study. *The Library Quarterly*, 85(1), 45-63.
- Zanal Abidin, N. S., Shaifuddin, N., & Wan Mohd Saman, W. S. (2021). Systematic Literature Review of the Bibliotherapy Practices in Public Libraries in Supporting Communities' Mental Health and Wellbeing. *Public Library Quarterly*, 1-17. <https://doi.org/10.1080/01616846.2021.2009291>
- Zhao, Y., & Zhang, J. (2017). Consumer health information seeking in social media: a literature review. *Health Information & Libraries Journal*, 34(4), 268-283.